

Recordant...

Orquestra Muixins

per Daniel Sanahuja i Capella

L'Orquestra Muixins és la més antiga de Catalunya. La campanya musical de l'Orquestra Muixins ha estat una cadena d'èxits creixents en les diferents actuacions en què intervén.

En "teatre", és sens dubte l'única Orquestra comarcal que pot oferir la més absoluta garantia de seguretat per la seva llarga pràctica i experiència en el gènere. I ho prova el fet d'ésser sol.licitada pels millors mestres directors d'òpera i sarsuela, sota la batuta dels quals ha actuat moltes vegades.

En "concerts selectes", la nostra Orquestra presenta un conjunt difícil de trobar en tantes agrupacions musicals formades esporàdicament. El nostre repertori extensíssim comprèn l'òpera italiana, alemanya, francesa i espanyola, l'opereta vienesa, els gèneres gran i xic de la sarsuela espanyola i les obres líriques modernes de més èxit.

Per actes típics de la nostra terra, l'Orquestra Muixins, és la que n'és més coneixedora: ballets populars, caramelles, passades, etc. etc.

Finalment, en ballables, ofereix la particularitat d'ésser la més competent en el gènere antic. Els "rigodons" i "llancers", els valsos, polques, americanes i xotis d'en Cotó i altres renomats autors catalans, que avui tornen a ésser sol.licitats i admirats, troben en la Orquestra Muixins, els seus millors conservadors i interprets i això no priva que els seus components, professors meritíssims, hagin obtingut també una perfecció en l'estudi dels balls moderns i que l'Orquestra Muixins, pugui posar-se al nivell dels millors conjunts amb un extens repertori i amb un nombre d'èxits extraordinari.

Així informava en Josep Costa i Comellas (Marata), violí 1er. B i representant de l'Orquestra Muixins, als qui en nom dels elements organitzadors de les festes majors dels diferents pobles de Catalunya, feien cap a casa seva, carrer de la Salut número 12, per sol.licitar els serveis de l'Orquestra. No cal dir que amb les raons tan convincents expressades, quasi sempre obtenia la desitjada conformitat dels visitats i per consegüent el corresponent contracte.

Hem de dir però, que quasi, quasi... els deia la veritat... L'única desafinació que podríem trobar-hi és que hi havien altres orquestres tant o més bones que els Muixins. A Sabadell mateix, hi teníem els Fatxendes que era considerada orquestra de primera categoria..., però amb la seva propaganda el bo d'en Marata obtenia bons contractes i l'Orquestra no parava.

ELS FUNDADORS DE L'ORQUESTRA

Els germans Pere i Baptista Muixí i Marcet, nascuts en 1786 i 1796, respectivament, a la casa enfront de l'actual Museu d'Histò-

Fotografia d'un dibuix anònim reproduint la figura del fundador de la primitiva "COBLA MUIXINS" (1810).

ria del carrer de Sant Antoni, foren els fundadors de la "Cobla".

A l'any 1810, Baptista Muixí, el germà petit, tingué la iniciativa de formar el conjunt i, posats d'acord amb el seu germà Pere, s'encargaren de buscar els altres tres elements que els mancaven per portar a cap el projecte.

La "Cobla" quedà formada de la següent manera: Pere Muixí, violinista-director; Baptista Muixí, clarinet; un tercer element executava amb el cornetí; el quart amb el SERPENTÓ i l'últim amb el contrabaix.

No cal dir que un conjunt així, cent setanta-sis anys enrera, havia de produir la natural satisfacció i per aquest motiu la "Cobla" era sol.licitada per prendre part en les funcions religioses i en els balls i serenates que se celebraven a la Vila i a les poblacions de la comarca amb motiu de les seves Festes Majors.

El pare dels germans Pere i Baptista, era terrissaire i ells també es dedicaven al mateix ofici, ja que amb la música solament no haurien pogut atendre les seves necessitats.

Eren molt coneguts per "els terrissaires de cal Muixí" i en la seva labor professional es distingien notablement coent figures de fang.

Fins a una edat molt avançada, els germans Muixí romangueren a la "Cobla" i, en retirar-se en Pere, continuà en el seu ofici però, a desgrat de trobar-se vell, quan arribava la festa de Pasqua encara acompanyava amb el seu violí els grups de "Caramelles", fins que morí el dia 30 de gener de 1871 a l'edat de 85 anys.

En retirar-se de la "Cobla" en Baptista, es féu ermità de la Salut i més tard establí una taverna al carrer de les Tres Creus, cantonada al carrer de la Verge de la Concepció, que fou coneguda popularment per la "Taberna de les set noies", que era la colla de filles que tenia. Morí el 29 de novembre de 1882, a l'edat de 86 anys.

L'únic que recollí l'herència de la "Cobla" fou en Josep Ubach, gendre de Pere Muixí. A l'any 1860 l'Ubach i els seus companys, influenciats per les innovacions de l'època transformaren de "Cobla" en orquestra de 11 músics. Els components foren els següents: Ubach, germans Soler, germans Gumbert, Rafel Bru, Tomàs Ustrell, Joan Cirera i Domènec Moratons.

Es succeïren diverses generacions i l'Orquestra Muixins anà prosperant fins al punt d'ésser sol.licitada per tot Catalunya. Hagué de suportar les altes i baixes pròpies d'aquests conjunts, però sempre es refé i continuà la seva trajectòria, escalant sempre els millors llocs. Un contratemps seriós fou la pèrdua dels professors Jaume Torrella, Lluís Fernández i Miquel Ferrer, però altres ocuparen els seus llocs i l'Orquestra continuà.

Un accident ocorregut quan venien de realitzar una vetllada de sarsuela a Rubí, canvià totalment la vida artística d'aquest inolvidable conjunt.

Vegi's part del parlament d'ofrena de l'homenatge dedicat als Muixins amb motiu del sudit accident, pronunciat pel nostre amic Josep Torrella i Pineda en el Teatre Colón el dia 25 de setembre de 1954:

...La matinada del 1er. de juliol recent, un accident aparatós, quan l'Orquestra tornava de Rubí, va commoure la ciutat. Tots vàrem sentir com una urpada la sensació de perdre per sempre més aquella orquestra dels nostres avis i besavis, que feia anys vàiem actuar amb una certa indiferència. I el que ens feia més mal era que la perdiem d'una manera dramàtica, amb efusió de sang, amb el sacrifici d'unes vides honestes i exemplars, dedicades a una consciencuda artesania musical des de feia una pila d'anys.

L'Orquestra Muixins se'ns en anava, timba avall, i això sí que va rompre aquell tel d'indiferència, i tota la ciutat, tota, va

esborronar-se en saber-ho.

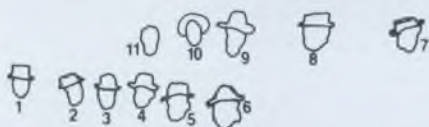
Després de la dissort, i tot plorant la pèrdua irreparable de dos dels components de l'Orquestra -els professors senyors Josep Monné i Pere Figueras- noms que passen a ocupar un lloc d'honor en la història dels Muixins, tenim el goig de veure que l'esperit de l'Orquestra no mor amb aquella desgràcia.

Aquí la tenim, la nostra Orquestra Muixins, donant fe de la seva joventut perenne; donant fe de la seva fidelitat al destí que la consagrà; donant fe de la seva consciència professional i artística.

Ara resultaria imperdonable que la ciutat no demostrés a l'Orquestra Muixins la seva adhesió i el seu afecte. Es per això que un grup de sabadellencs amants de l'art -es diuen ells, però jo afegeixo: amants també de la ciutat, amants de les tradicions- han iniciat i portat a terme aquest acte d'homenatge que estem celebrant i que a través d'aquestes paraules ofereixen de tot cor a l'Orquestra Muixins.

I ja és hora que deixi de parlar de l'Orquestra Muixins com d'una institució impersonal, perquè l'Orquestra la formen uns professors i sense aquest factor humà no hi hauria orquestra. El nostre homenatge a l'Orquestra Muixins, doncs, va adreçat a tots aquells digníssims professors musicals que en el curs del seu historial dilatat l'han integrada; començant pels seus fundadors, els germans Muixi, i seguint per tants i tants noms que li donaren prestigi, fins arribar a l'grup actual, víctima de l'accident de Rubí, i, d'una manera especial, als dos que hi deixaren la vida -Figueras i Monné- i a aquest excel·lent ciutadà, model de cavallers, exemple de vocació artística, que ha estat ànima i puntal de l'orquestra des de fa un nombre d'anys que omple tot el que va de segle. Em refereixo al senyor Jaume Casademunt.

Permeteu-me que en la persona del senyor Casademunt sinteïtz l'esperit senyorívol

L'Orquestra Muixins a l'any 1920: 1.- Josep Matas, clarinet B. 2.- Jaume Torrella, clarinet A. 3.- Lluís Fernández, flauta. 4.- Josep Costa, violí 1er. B. 5.- Martí Fernández, violí 1er. A. 6.- Ursi Soterias, violí 2on. B. 7.- Llorenç Regàs, contrabaix. 8.- Antoni Gabarró, violí 2on. A. 9.- Ramon Gabarró, trompeta B. 10.- Josep Termens, trompeta A. 11.- Pere Gabarró, fiscorn.

d'una professió musical que avui apenes existeix, i el símbol vivent d'una època cerimoniosa de rigodons i llancers, de valsos d'en Cotó, de polques i maxurques; d'una època en què el nom de l'Orquestra Muixins sonava arreu de Catalunya com un timbre de glòria per la nostra ciutat de treballadors i d'artistes.

Senyor Jaume Casademunt: En representació dels vostres companys en l'Orquestra Muixins -tant dels que són avui al vostre costat com dels que us han precedit en el temps- rebu l'homenatge, modest però cordialíssim, dels sabadellencs."

* * *

L'Orquestra continuà amb nous elements però durà poc... l'Orquestra Muixins no era la mateixa... poc a poc anà deixant d'actuar i per fi es disolgué.

Sabadell perdé un dels seus millors conjunts musicals que a força de treball s'havia guanyat les simpaties de tots; sobretot, en aquells feliços temps de la nostra joventut quan Muixinistes i Fatxendistes es tiraven els plats pel cap per enlairar els conjunts de casa nostra defensant cadascun el seu preferit.

Actualment sols queda un supervivent: el bon amic Antoni Freixes, excel·lent profes-

sor de violí, que recorda amb tota mena de detalls les magnífiques actuacions, èxits i vicissituds viscudes amb aquell grup de bons amics, entre els quals regnà sempre la concordia i el desig d'acréixer cada dia més el bon nom de l'ORQUESTRA MUIXINS.

EL SERPENTÓ

Era un instrument d'embocadura, les notes greus del qual es produïen per mitjà de forats, poques vegades claus, que es tancaven i s'obrien a voluntat. Era de fusta prima i tenia la forma d'un tub enroscat com una serp, la qual cosa el feia ser menys llarg. El seu color negre provenia del cuir fi o pell d'aquest color de la qual estava cobert per donar més consistència a la fusta. Des de l'embocadura fins a l'altre extrem, anava augmentant de volum progressivament.

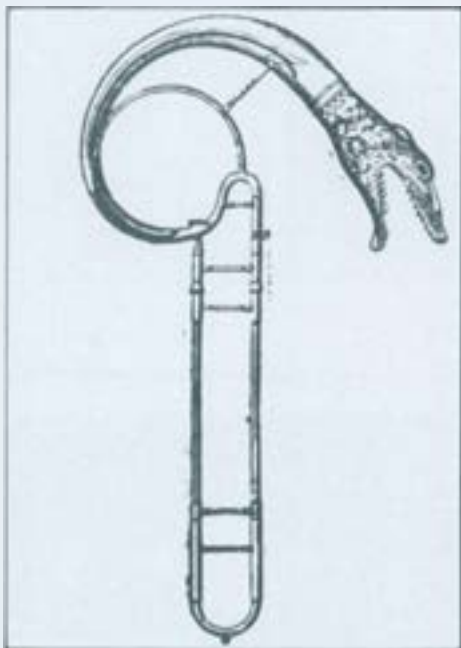
Fou inventat a finals del segle XVI per Guillaume, per sostenir i reforçar les parts vocals greus. En algunes ocasions s'emprava amb l'addició de tres o quatre claus en les músiques militars. L'embocadura d'aquest instrument, direm per acabar, s'adaptava al "serpentó" per mitjà d'un bocal o un tudell de llautó, com es veu en la fotografia que presentem.

BUCSEM DE VARES, nomenat també SERPENTÓ

Era de la família dels Trombons de Vares i es diferenciava d'aquests en què l'extrem que donava sortida al so tenia la figura d'un cap de serp, servint-li la seva boca de campana o pavelló, mentre que el Trombó la té circular.

Es diferenciava, a més, en la qualitat del so, ja que el del BUCSEM o SERPENTÓ era ronc, sec i ingrat. La seva embocadura especial no oferia cap seguretat a l'executant, el qual a més havia de lluitar amb tots els desavantatges del rudimentari sistema de vares aplicat al tal instrument.

Fou inventat per allà l'any 1590, segons sembla, pel mateix que va inventar el SERPENTÓ. Ambdós instruments desaparegueren fa més d'un segle, i quedaren relegats a una curiositat en els Museus especials d'instruments de música. ■

Bucsem de vares, anomenat també Serpentó.

Serpentó.

